

Galina
Sirkeli-Kristioglo

O, Afgan askeri!

Galina Sirkeli-Kristioglo

O, AFGAN ASKERİ!

Redaktor: M. D. Tanasoviç

Korektorlar: A. D. Marinova, A.D. Sukman

“O, afgan askeri!” poemanın dünneyi görmesindâ yardımnar için avtor şükür eder: Konstantin Savelyeviç ÇOLAKa, Mihail Tanasoglunun dostuna, Başküüyündän gagauz biznesmenına; Saveliy Geogieviç SİRKEĻİyâ, Başküüyündän afgan cengin veteranaına, Stepan Georgieviç SARİOGLUya, Başküüyüdän Gagauziya Halk Topluşun deputatına, Başküüyü primariyasının sovetinä.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții:

Sirkeli-Kristioglo, Galina.

O, Afgan Askeri! : Poema / Galina Sirkeli-Kristioglo.

– Chişinău : Pontos, 2017 (Tipogr. “Reclama”). – 31 p.

Texte : lb. gagauză, rusă. – 600 ex.

ISBN 978-9975-51-855-0.

821.512.165(478)-12=512.165=161.1

S 60

sirkeli-galina@mail.ru

© Text: Galina Sirkeli-Kristioglo, 2017

Galina Sirkeli-Kristioglo

O, AFGAN ASKERİ!

*Afgan cengindä Gagauziyadan
Mihail Tanasoglyuyu hem bu cengä
kurban olan hepsi askerleri
anmak için*

Poema

*Oksanaya
aw tozdan
Galina*

2017

Mihail Tanasoglu duudu 1959-uncu yılda, Küçük ayın 28-indä Başküüyündä Gagauziyada Moldova Respublikasında.

1965-1974-üncü yıllarda üürendi küüyün ikinci şkolasında.

1974-1976-ncı yıllarda üürendi küüyün birinci şkolasında, neredä 10 klas bitirdi.

1976-1980-inci yıllarda üürendi Rusiyada, Sızran kasabasında asker aviaıyası vertolötçiklerin üüsek uçilişçesindä. Başardıynan uçilişçeyi, Odesa asker okruguna yolladılar.

1981-inci yılda Afganistana geçirildi.

1982-nci yılda Bük ayın onbeşindä leytenant Mihail Tanasoglunun ekipajı geeri aerodroma dönmedi.

“Yok halk istoriyasız. Gençlär lââzım bilsinnär halkınm istoriyasını, bilsinnär geroylarını, ki düzmää geleccää, neçinki bilmeyän kendi istoriyasını – o yok nicä düzsün gelän zamanını.”

ÖNSÖZ.

Gagauz dilindä, nicä dä başka dillerdä, laflar var hertürlü: selemneşmäk, büülü, yalpak, ama var kahir lafları da: cenk, yara, ölüm, kahir. Biz bu lafları İkinci Dünnä cengin temasınnan baalardık. Enidän bu laflar Gagauziyaya geldilər Afganistandan.

*Afganistan, Afganistan...
Sän askerin acısı, kahır...
Unudulmaz... silinmüz gircinnii.*

Kaç yıl geçti, ama afgan cengin can yaraları sızlêêr. Kim bulundu o cenktä biler kıpımın paasını:

*Dumannı kızgın günün ucunda
Vakit uzalmıştı asirlerä?
Kim bulundu o afgan cengindä,
Biler kıpımın paasını halizdän.*

Orada belli oldu insannık kalitesi:

*Aydın-aydın büük lafın paası,
O – insannık kalitesi.*

***Kim kimdir? Kaç gram eder?
Ruhun ölçüsü kantardan geçer.***

Hepsimiz aklımızda tutêrız o kara günü – 1982-nci yılı, yanvarın 15, açan Başküüyünâ geldi bir çirkin ölüm haberi: Mihail Tanasoglu, 22 yaşında bir genç çocuk, Afganistan cengindä kurban oldu.

Galina Dmitrievna Sirkeli-Kristioglo cana yakın bir insan. O pek sever ana tarafını, onun insannarını – kendi vatandaşlarını.

Mihail Tanasoglu – onun akranı. Başlankı klaslarda bir şkolada, bir klasta da üürendilär. O sayêr kendini borçlu, ki gelän evladboylarına annatsın bu cellat cenk için, angısında kurban oldu **15051** asker.

Galina Dmitrievna yazdı «**O, AFGAN ASKERİ**» poemayı Mihail Tanasoglu için, afgan cengindä canını verän asker için, başküüyün bir girgin oolu için, aylesinä, dostlarına – bir paalı kişi için:

***Başküüyün girgin oolu,
Aylenin güneşi, umudu.
Kıvrak boylu, şen üzlü,
Muzıkayı sevän, sportçu.
Şakayı annar, esaplı sözü,
Yaşamayı sevän, sevän küüyünü.
Uçakçı, uçakçı istedi olmaa,
Bir asker gibi vatani korumaa.***

Nekadar islää işlär taa yapaceydi Mihail, nekadar fayda getireceydi halkına.

Anası inanamadı, ani onun oolu yok, o hep bekledi uşaanı.

*Te, te, tokat açılacak,
Te, te, oolum girecek...*

Ana yaşadı umutlan. O hep bekledi, bekledi oolunu. On yıl geçti.

*On yılın vardır adı,
Neredä kahr, neredä acı...
On yıl bekledi oolunu ana,
Bitki-bitkiyü yazdı kiyat ona...*

Mamusu ooluna – Mişaya bir kiyat yazdı. O kiyadın lafları bir da canı brakamadı raat. O ana duyguları dürttü Galinanın da canını. Galina Dmitrievna koydu neetinä annatmaa, nelär yaşadı, geçirdi Mişanın anası hem başka analar da, kim kaybetti uşaanı o afgan cengindä. Ananın kiyadını okuduynan, duyêrsın ananın can acımasını, kaavi ruhunu, angısını o baaşlamıştı ooluna da hem an-nêêrsın halizdän ananın sonsuz sevdasını uşaana, neçinki bu duygu – o ayozlu duygu:

*O, ana sevdası! Ayozlu duygu!
Yok kenarı! Yoktur ucu!*

Mişanın, nicä dä başka 15051 askerin, afgan cengindä ömür yıldızı vakıtsız sündü, ama o kaldı bizim aklımızda, canımızda, üreemizdä.

*Bir nişan gibi, anmak taşı.
O istoriyanın silinmâz izi.*

*Unudulmaz, unudulmaz
O girgin askerlär!
U-nu-dul-maz
Kaavi ruhlu soldatlar!
Ko düülân kalplerdä adları yaşasın!
Girginnii dünnedä anılsın!*

Yok halk istoriyasız. Gençlär läüzım bilsinnär halkının istoriyasını, bilsinnär geroylarını, ki düzmää gelecää, neçinki bilmeyän kendi istoriyasını – o yok nicä düzsün gelän zamanını.”

Ekaterina İvanovna KILÇIK

ВЕЧНАЯ ПАМЯТЬ!

15 января 1982 г. при выполнении боевой операции недалеко от провинции Фариб, Меймене р. Афганистан, при поддержке наземных войск в зоне сплошной облачности, экипаж вертолета ст. лейтенанта М. Танасогло атаковал боевой лагерь душманов. При выходе из атаки вертолет МИ-24 335 ОБВП получил повреждение от огня ДШК, в результате вертолет упал на склоне горы и взорвался. Экипаж погиб. Члены экипажа посмертно награждены орденами Красной Звезды:

ТАНАСОГЛО МИХАИЛ КИРИЛЛОВИЧ – командир вертолета, похоронен в с. Кирсово, Республика Молдова, Гагаузия (Гагауз Ери).

БЕЛИКОВ АНДРЕЙ ЕВГЕНЬЕВИЧ – штурман, похоронен в г. Губкин, Россия.

СЛЯДНЕВ СЕРГЕЙ АЛЕКСЕЕВИЧ – борттехник, похоронен в с. Надежда, Россия.

Беликов Андрей
Евгеньевич

Танасогло Михаил
Кирилович

Сляднев Сергей
Александрович

Вечная память экипажу: командиру вертолета М. Танасогло, штурману А. Беликову, борттехнику С. Слядневу.

Может не надо писать о войне?
Ведь уже ничего не вернешь,
За окном день другой,
На земле век другой.
Может не стоит писать о войне?
Достаточно боли, слез, тоски...
Ну, что ж? Поговорим о любви.

Но сжимает, сжимает сердце боль
И стучатся в душу вновь
Матери скорбный плач,
Обжигающий душу взгляд.

У памяти есть свои права.
Обелиск. Гранит. Венки.
На холодном камне слова:
«Выполняя долг, погиб».

Пришло письмо. Немое. Похоронка.
Зажало сердце матери в тиски...
Болит и сильно, сильно ноет сердце.
В плаче матери - печаль родной земли.

ПИСЬМО МАТЕРИ СПУСТЯ 10 ЛЕТ СЫНУ МИШЕ, ПОГИБШЕГО В АФГАНИСТАНЕ:

Я не верю тому, что в твоей, в моей, в нашей жизни был день 15 января 1982 года – день твоей гибели. И поэтому пишу тебе... Здравствуй, моя кровинушка, здравствуй, Мишенька! Вот уже десять лет, как не видела тебя, не слышала твоих шагов, не стучала калитка, открытая тобой, не стонали струны гитары, тронутые твоими чувствительными руками, не раздавались твои веселые остроумные шутки. А я все жду, все верю...

Листаю страницы альбома твоей жизни. Альбом зеленого цвета – цвета жизни. Какой ты разный на снимках, Мишенька! Вот на том снимке ты – улыбающийся, а вот здесь ты – грустный, наверное, вспомнил о доме, о нас с папой, сестренке и братьях, о своей молодой жене Леле и крохотной дочурке Танечке. Таких фотографий немного, больше других, где ты с друзьями, то на военном плацу, то на турниках, то в учебном классе, а вот здесь вы собрались у своих вертолетов – кто знал, что через время они станут боевыми. На одну из фотографий я стараюсь вообще не глядеть – на ней крестом, сгоревшим, обугленным, распростерт на земле вертолет. Говорят, что он твой, а я опять не верю...

А верю я в то, что ты жив, что томишься где-то в плену, и не можешь послать нам весточки. Ты знаешь, сыночек, у тебя растет прекрасная дочь. Она стала такой взрослой, хоть ей всего десять лет. Она гордится тобой.

Как-то я хотела отнести еще несколько твоих личных вещей в наш музей, она не разрешила – вырасту, выйду замуж, у меня будет сын, и он должен знать о моем отце, пусть то будет памятью для него – то ее слова. Вспоминаю тебя, вспоминаю каждый день, каждый час, каждую минуту, говорю с тобой подолгу. И все смотрю и смотрю фотографии.

Есть у нас еще один альбом, он такой большой и такой тяжелый, потому что в нем все, как будто был этот день 15 января там твои друзья, там все наше село, которое пришло провожать тебя. Но ведь это не твоя фуражка, то не ты лежишь в том

металлическом ящике. Ты живой, я верю, ты откликнешься, отзовешься на мою боль, на мою тоску, на мои слезы...

Мы с папой постарели, стали немного прихварывать, но ты не беспокойся, с нами рядом твои сестра и братья.

Ты знаешь, тебя помнят все: помнят школьные друзья, помнят твои однополчане – в прошлом году четверо из них вместе со своими семьями приезжали к нам, вот и улицу в Кирсово назвали именем лейтенанта Танасогло, твоим, Мишенька, именем, а я все не верю...

А я все жду, все надеюсь придет тот день и тот час, когда ты постучишься в дверь, откроешь ее и скажешь: «Здравствуй, мама! Как же долго я вас не видел!» И заплачешь, и я заплачу, заплачу от радости жизни твоей, сынок! Но если это не так, все равно, ты жив для меня... Так много хотелось тебе рассказать, но не могу – нет сил, разрывается сердце, душат слезы. Я думала, что и слез уже у меня не осталось – все выплакала, а они жгут и жгут мое сердце.

Отзовись, Мишенька!
Твоя мама.

O, AFGAN ASKERİ!

Poema

*Afgan cengindä Gagauziyadan
Mihail Tanasogluyu hem bu cengä
kurban olan hepsi askerleri
anmak için*

PROLOG

Ne oldu, o oldu.
Ne läüzüm cenk için laf açmaa?
Artık o geçti. Gün başka.
Hem asir dä başka.
Ama genä urêr canıma
O garip bakışınnan ana.

Afganistan, Afganistan...
Sän askerin acısı, kahır...
Unudulmaz... silinmâz girginnii.

Nedän yaktın kaç can,
Bir güç brakıp o günnerdän?
O vakıdı anêr insan,
Yaş gözünü siler dostlar.
Baş iiltti afgan askeri,
Canında acı, canında sancı...

O, afgan askeri!
Cengin kurbanı!
Angı taşlarda kaldı adın?
Uyuyêrsın diveç yabancı toprakta,
Salt yaban çiçeklär mezar başında.

Sän emin ettin Vatanına,
Çetin durdun verili lafinda.
Bilärdin – bu korumak dünneyi,
Gelän evladın ecelleri.

Bucaan güneşli tarafında
Bir acı haber etişti kaç küüyä?

Bir bet kahır kaç can yaktı?
Gerçek sevdayı mezar kaptı.
Başküüyün girgin oolu,
Aylenin güneşi, umudu.

Mihail Tanasoglu – bir kahraman,
Vatanını koruyan pelivan.
Aylenin en küçük akıllı kardaşı,
Dostlarına en paalı bir kişi.

Kıvrak boylu, şen üzlü,
Muzıkayı sevän, sportçu.
Şakayı annar, esaplı sözü,
Yaşamayı sevän, sevän küüyünü.
Uçakçı, uçakçı istedi olmaa,
Bir asker gibi vatani korumaa.

Dünneyä braktı güllü duyguyu,
Ki sevän kişi olsun mutlu.
Lüläka – sevgili çiçää,
Kokusunu çekti canına.
Neyä sevindi, neyi çok sevdi,
İnsannara şüpesiz braktı.

Kaldı dünnedä girgin adı,
Şen gülüşü, şen türküsü,
Sevda duygusu Vatanına,
O dedenin çetin kökündän.

ANADAN KİYAT

On yılın vardır adı,
 Neredä kahr, neredä acı...
 On yıl bekledi oolunu ana,
 Bitki-bitkiyâ yazdı kiyat ona:
 – Oolum, girgin oolum,
 Sän, sevgili kuşum,

Beenärdin göklerde uçmaa,
 İstärdin asker salt olmaa.
 Sän bil: bekleer seni aylän,
 Bekleer, bekleer seni anan.

O Büük ayın onbeşindä,
 O bin dokuzüz seksän ikidä
 Durgundu yaşamak,
 Kıpırdamêêr başka,
 Bir çirkin haber girdi evimä...
 Çizgiledi yaşamanı,
 Kararladı ecelini.
 Bir yaprakta, birkaç lafta
 Ömürün yolu – bir yazıda:
Mikhail "Nikolay Tanasoglu Kiriloviç
 Afgan cengindä kurban oldu,
 Vatan için canını verdi".

Sän, oolcaazım,
 Benim kancaazım,

Bu haber umudu kestirm z,
reemin Őafkını sndrm z.
Beklemekt n ana bıkmaz,
Beklem e oolunu ana dinm z.

On yıl g rmedim senin özünü,
On yıl iŐitmedim senin sesini.
ekerim umut seni g rm e,
Bir habercik send n kabletm e.

EŐil albom – yaŐamak rengi,
Hergün siirederim patretlerini.
Te, glmseersin, te, ksl.
Bezbelli, zledin duuma evini...
Gen  albom elimd ,
Kızaazın otur r yanımda.
Ne bd senin kızın!
On yaŐında. Ne girgin!

Birlikt  siirederiz patretleri.
Tatyana, kızın, esap aldı:
– Ne çok patret askerlikt n!
Ne g z l, kıvrak benim bobam!

– Onnarda oolumun mr,
SeçilmiŐ, o kısa yaŐamak yolu...
Kklnd n arzu, bk neet:
Uçakçı olmaa istedi o pek.

Ama var bir patret – yakêr kalbimi,
 O aktarêr sızlayan canımı:
 Vertolôt, bir kruça gibi, serili erdä...
 O benzeer yaralı büük bir kuşa.

Ne olarsa olsun...
 Kim ne istärsä desin...
 Oolcaazım, inanêrım salt kalbimä,
 Üreemdä dä umut salt gelän günä.

Bän bekleerim, sän bil,
 Umudu hep çekerim, sän bil.
 Her saatçaaz, her minut danışêrım sana,
 Lafederim senin patredinnän sıkça.
 Hep bakêrım, bakêrım patredinä,
 Hep nesä taa var söleyim sana.

Ama taa bir albom var evimdä.
 Büük hem aar... Benzeer kahıra,
 Angısı erleşti, yaşêêr üreemdä.
 Kolvermeer, kolvermeer
 soluklanmaa.

Patretlerdä dostların, hısımnar,
 Dolay küülerdän,
 küüyündän insannar...
 Kim geldi büük ayın onbeşindä,
 Sana hatırlan saygı göstermää...

Tabudun üstündä furajka –
o diildi senin,
Makar ki anmak taşında patredin.
İnanmaa istämeer,
kolvermeer kalbim,
Kurudu artık göz yaşlarım.

O gündän günnär sayıda...
Te, te, tokat açılacak,
Te, te, oolum girecek...

Sän, oolcaazım,
Sän benim kancaazım,
Bir dä söz umudu kestirmäz,
Üreemin şafkını o sündürmüz.
Beklemektän ana bıkmaz,
Beklemää oolunu ana dinmüz.

Taa uzaktan dostların geler,
İnsan seni her yıl anêr.
Toplanêr afgan askerleri,
Can-na-rın-da acı,
Can-na-rın-da sancı...
Küüdä sokak senin adına,
Leytenant Tanasoglu Mişacuma.
Bän sä umut çekerim,
Ki bir gün, bir avşam
kapuyu açacan.

– Mamu!
Bän geldim.
Bän gel-dim!
Sesini duyacam.

Gez gagauz küülerini,
Bul o garip anaları.
Onnar hep bekleer,
bekleer oolunu,
Bakışı, sözü kahırlan dolu.

O, SONSUZ SEVDANIN ŞAFKI!

*Askerin düşünmekleri-
yaşayannara danışmak.*

Yaşamak durgunmaz, su gibi akêr.
Hep vakit etişmäz, hep bişey boş kalêr.
Düşündün, neetledin, bir ara verildi.
Vakit var, var vakit... yaarina braktın.

Te, bölä gün-gündän yaşamak uçêr,
Te, bölä kaç sıra bişeylär boş kalêr.
Ne olsun, o olsun, sade olma pişman,
Bul vakit herzaman ananı dolaşmaa.

Sän büüdükçä, yaşın zeedelendi.
Ananın ömürü gün-gündän kısaldı.
Sän çalış, bul vakit anayı dolaşmaa,
Üreeni yısıdıp, hatırlı göstermää.

Ananın kapusu herkerä açık.
Uşaa yanında – canında hoşluk.
Ne läüzüm anaya – uşaa saalıkta.
Kısmetli sä uşaa – raat ana ürää.

Salt evladın elini o tutsun,
Gözlerinä oolunun baksın.
Ne üreendä annêêr lafsız,
Yardıma geler çabuk, sessiz.

Neçinsä analar sorumsuz gider,
Sansın duvar arkadan yıkılêr.
Nekadar da çaar, geeri dönmöz,
Evin ocaa başka tutuşmaz.

Ana sevdası senin üreendä,
Becer onu uşaaana vermää.
Salt ozaman ananı annayacan,
O sonsuz sevdanın şafkını duyacan.

ANA SEVDASI – AYOZLU DUYGU!

Pençereyi açın, sevda gelir.
Kapuları açın, sevda girer.
Kuumaa onu denämä,
Boşuna zaamet!
Öldürmää denämä,
Boş-boşuna, elbet!

O diveç yaşêêr dünnedä,
Sonsuzluk koruycu onda.
Salt gelir saadı –
Enidän duuêr.
Ayoz şafkından
Cannar açılêr.
Taa kaavi, taa gözäl
İnsanın ruhu,
Kalbindä kısmet
Kucak dolu.

Paylaşır, paylaşır onu bolca,
Daat, baaşla bütün dünneyä:
Anaya-bobaya, yalpak güneşä,
Aaçlara, gümeyä, çiçeklerä,
Yärinä, dostuna, uşacına,
Ana tarafın gözelliinä...

Hepsinä: ne verili yaşamakta,
Ne baaşlanmış Allahtan bizä.

Sevdasız kurulmaz yaşamak, dünnä,
Sevdasız ayazlar – çorbacı kalbinä.
Ondan düzüler yaşamak kuralı,
Onda çiziler ömürün sınırı.

Sevda varkan, var insannık,
Ondan diveç yaşêêr mutluluk.
Sevda – kenarsız bir kısmet,
Herbir cana – bir gözäl zaamet.

O, ana sevdası! Ayozlu duygu!
Yok kenarı! Yoktur ucu!

DÜNNEDÄ ÇORBACI – UMUT

Pildaya görä

Uzanêr gölgelär,
Gecä saadı pek gevrek.
Sesirgener dolaylar,
Çorbacı onnara sessizlik.

Yok bir dä fışırtı,
Salt çıtlayarak,
Yanêr mumnar
Yavaş-yavaş,
Yanêr mumnar.

Dört mum,
Kâr bekçilär,
Aydınnadêr karannı.
Döküler geceyâ duygular,
Kâr güz yapraan lafetmesi.

Kestirer gecä sessizliini
Mumun can sancısı.
Açıklanêr o dört mumun
En büyük kahırın sebebi.

– Bän Usluluk! Bän **Us-lu-luk!**
Nedän korumêêrlar beni?
Bu kahırdan sünerim bän, –
Söleer ilk mum pek küsülü...

– Beni gücendirerlər boşuna,
Yok kuvedim başka yanmaa –
söleer İnan.
Lüzgerciktän dalgalandı perdä...
Sündü o, zavalı, **İnan**.

– Yok kuvedim başka dayanmaa.
Hep savaşêrlar beni öldürmää,
Satmaa, yalandırmaa.
Tez süneçäm... Yok ne yapmaa. –
Ölä sündü mumun taa biri.
O mum üçüncüydü – **Sevda** adı.

Boş içerdä salt bir mum yanêr,
Onun yok kahırını,
O şen bakêr.
Boş içerdä salt bir mum yanêr.

İçeri girdi bir uşak,
Bakışında korku, yalvarmak:
– Nedän siz sündünüz?
Nedän istämediniz SİZ yanmaa?
Ne karannık bastı bu dünneyä!

Aalêêr uşak, siler göz yaşını,
Salt bir mumcaaz uslandırêr onu:
– Aalama, yok neyâ büün yaş dökmää,
Korkma, al beni elinä.
Tutuştur, **tutuştur** onnarı sıradan:

Sevdayı, İnanı.
Tutuştur Usluluu,

Ki hepsi insan olsun mutlu.
Duusun kısmet, yalpak güneş,
Sevân kişi olsun eş.
Korkma, korkma karannıktan,
Tutuştur, **tutuştur** onnarı sıradan.

Bän Umut! Bän Umut!
Kaybetmä, kaybetmä beni,
Sakla. Canına erleştir.
Herbirinä baaşla, paylaşdır!

Varsa Umut, yaşêêr Sevda.
Ozaman Sevdayı pek zor kırmaa,
Yoktur kuvet Onu öldürsün,
Yoktur kuvet dünnedän silsin.

Varsa Umut, İnan da var,
Durêrlar girgin barabar.
Umut İnanı yapêr taa kaavi,
Enseer kötülüü, enseer yalanı.

Varsa Umut, var Usluluk!
O yaşamak çiçää! Bir hoşluk!
Ona seviner küçüü-büüyü,
Kim biler sevdayı,
Kim biler mutluluu.

Sündürmä canında
Umudun şafkını,
At bir tarafa korkularını,
Ol saburlu, ol girgin,
Verili lafında dur çetin.

Uzanêr gölgelär,
Gecä saadı pek gevrek.
Sesirgener dolaylar:
Dünnedä çorbacı – **UMUT.**

ASKERİN DAVASI – DÜNNEYİ KORUMAK

Kaç yıl geçti, kalbi askerin
hep sızlêêr,
Can sancısı raatsızlık getirer.
İki bin ikiüz otuz sekiz gün...
İki bin ikiüz otuz sekiz gün...
Afgan cengindä sayıda saatlar,
Kantara koyulu dar ecellär.

Ne o dostluk? Ne o sevda?
Hepsi artık bir ölçüdä,
Açan gök kararêr yangından,
Aktarlanêr bir kıpımda.

Yanêr toprak, yanêr cannar...
Kahırdan oflêêr üüsüz bayırlar.
O kızgın sert ateşin yanginnı
Koyu tütündän serer perdeyi.

Aydın-aydın büük lafın paası,
O – insannık kalitesi.
Kim kimdir? Kaç gram eder?
Ruhun ölçüsü kantardan geçer.

Cenktä, yabancı toprakta,
Bayırlarda, kararmış göktä
Askerin ömürü pek incä iptä.
Günnän gecä bir ölçüdä.

KIPIMIN PAASI

Kış günün ucunda
 Kıpêr gözünü güneş,
 Serin dumannı havada
 Ne varsa yudêr ateş.

Fena tütün kokusu
 Daalêr bayırlar içindä.
 Bu koku yollêêr haber:
 Savaş kızıştı sertçä.

Kara bulut büün çorbacı,
 Dinmäz yaamura bir dost.
 Damna-damna yaşlarını
 Döker yaslı toprra kaç gün.

Dumannı kızgın günün ucunda
 Vakıt uzalmıştı asirlerä?
 Kim bulundu o afgan cengindä,
 Biler kıpımın paasını halizdän.

Bir kıpımda ömürlär silindi,
 Arzu, kısmet şafkları sündü.
 Hepsi kaldı sonsuzlukta,
 Askerin diveç uykusunda.

BİTKİ HABER

Erken sündü ömürünüz,
Kesildi yaşamak yolunuz.
Sonsuz karannık sizi kaptı,
Bir kıpımda aydınını çaldı.

Bölä mi göklerden eceliniz?
Salt bukadar mı
yaşamak günneriniz?
Bir meteor gibi, gökü çizip,
Sündü yıldız,
Sizin körpä yaşamanız...
Uzak duuma tarafından,
O yabancı bayırların arasında.

Gagauz küüyün girgin oolu,
Garip ananın yaşamak umudu.
Bekleer oolunu, bekleer ana,
Darsık bakêr yola, kapuya.

Kapalı tabutlar – bitki haber.
Yok soruş, yok cuvap,
Döküler kahr...

Bitki yoluna oolunu geçirmäk,
Yaşamak umudu kestirip, kaybetmäk.
Ananın yaşları topraa yakêr,
Aalamak dizmesi canını aktarêr.

Ananın üreendä sonsuz sancı...
Karıştı günnär, almêêr uyku.
Bekleer oolunu, bekleer ana.
İnanêr – dönecek oolu evinä.

Kaç ana kahırdan, yaş döküp,
yaşlandı.
Sofrayı hep kurup, oolunu
bekledi.
Uykusuz gecedä mum yaktı,
diz çöktü,
Kandil başında hep dua etti.

Bucaan güneşli tarafında
Bir acı haber etişti kaç küüyä?
Bir bet kahır kaç canı yaktı?
Gerçek sevdayı mezar kaptı.

O, AFGAN ASKERİ !

O, afgan askeri!
Cengin kurbanı!
Kaldı dünnedä girgin adın.
Onda parlêêr ilkyazın temizlii,
Kahramannın büyük girginnii.
Neyä sevindin, neyi çok beendin,
İnsannara şüpesiz braktın.

Muzıka senin kanında,
Küçüklüündän yaşamanda.
Kalbinnän bilä düülärdi ava,
Ölüm yakışmazdır, yakışmazdır sana.
Aman, açan seni urdular,
Kalbin sesini kestirdilär.

Kaldı dünnedä girgin adın,
Avaların, türkülerin.
Örnek oldun gelennerä,
Körpä evladboylarına.

EPILOG

Te, kaç yıl geçti!?
 Yok, unutulmaz!
 Gözün önündä geçmiş olaylar.
 Yaşayannar, afgan cengin askerleri
 Unutmêêrlar, unutmêêlar dostlarını.

Unutulmaz, unutulmaz
 o askerlär,
 Büünkü gündä örnek onnar.
 Bir nişan gibi, anmak taşı.
 O istoriyanın silinmâz izi.
 Unutulmaz, unutulmaz
 O girgin askerlär!
U-nu-dul-maz
 Dünneyi koruyan soldatlar!

Ko düülän kalplerdä adları yaşasın!
Girginnii unutulmasın, anılsın!

Mihail Tanasoglunun mezarında. Sol tarafından lelüsu, kakusu, bulüsu, batüsu, eniştesi.

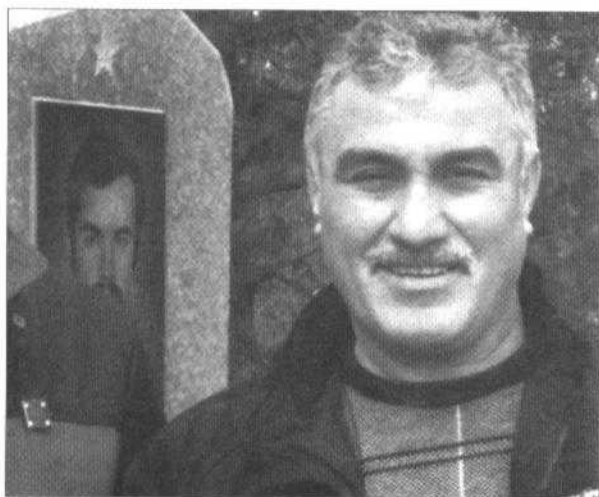
Mihail Tanasoglunun mezarında. Anmak taşın sol tarafında karısı Elena Fiodorovna Tanasoglu, 335 OBVPdan afgan asker-dostları, Djalalabad. 1997 y.

Mihail Tanasoglunun adına Başküüyün ikinci gimnaziysında geroyun patredi.

15.05.2017 z. Patrettä saa taraftan Andrey Petrenko –afgan cengindä uçakçı, Vladimir Uvarov – vertolötçik, Konstantin Çolak – Mihail Tanasoglunun dostu.

Saveliy Geogieviç Sirkeli – Başküüyündän afgan cengin veterani.

Mihail Tanasoglunun mezarında. Vladimir Uvarov – vertolötçük dostu Mihail Tanasoglunun mezarında, 2016 y.

Mihail Tanasoglunun “Красная звезда» ordeni hem mektupları.

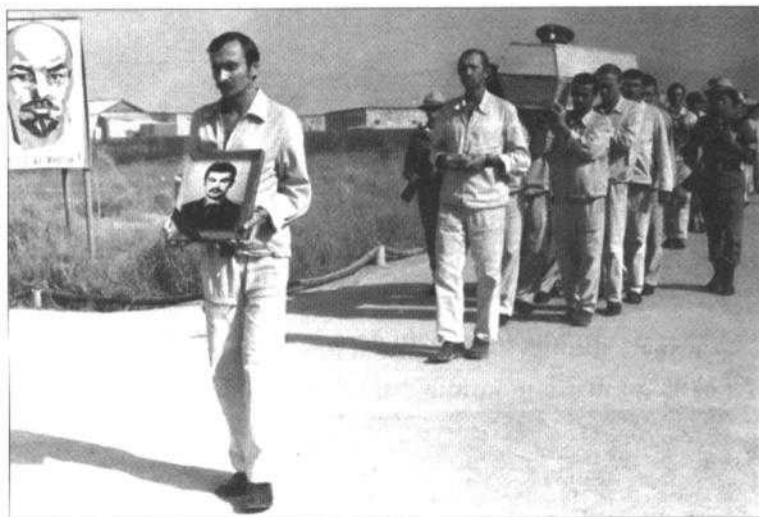
Mihail Tanasoglu aerodromda, 1981 y.

Mihail Tanasoglu dostunnan (Kosti Çolaklan), 1981y.

Mihail Tanasoglunun bitki yolu, küçük ayı, 1982 y.

СПИСОК ПОГИБШИХ В АФГАНСКОЙ ВОЙНЕ

В Гагаузию не вернулись 12 человек с войны в Афганистане.

КОМРАТСКИЙ РАЙОН

Лейтенант Танасогло Михаил Кириллович, 28.09.59 г.р.» уроженец с. Кирсово. Окончил Высшее военно-вертолётное училище в г. Сызрани. С мая 1981 г. – в Республике Афганистан, в/ч п/п 22630 в должности командира вертолета Ми-24. Совершил 145 боевых вылетов. 15.01.1982г., обеспечивая высадку десанта, ведомый им вертолет был подбит противником и при столкновении с землей взорвался. Награждён орденом «Красной Звезды» (посмертно). Его именем названа одна из улиц с. Кирсово.

Мл. сержант Бодур Константин Петрович, 01.01.1963 г.р., уроженец с. Бешалма. В Афганистане с 30.10. 1981 г., наводчик-оператор БМП. Проявив мужество и героизм, погиб при ведении боевых действий 25.02.1982 г. Окончил Дондюшанское СПТУ.

В Вооруженные Силы СССР призван 21.4.81 Дондюшанским РВК.

В Республике Афганистан с июля 1981.

Участвовал в 18 боевых опер-ях. 25.02.1982 в р-не г. Суруби провинции Кабул колонна трансп. машин попала в засаду.

Для отражения нападения и вывода автоколонны из-под обстрела была направлена по тревоге дес.-штурм, рота.

Десантники с ходу вступили в бой с противником Бодур К.П., прикрывая действия товарищей, огнем из орудия БМП вывел из строя 2 гранатомета. Когда кончились боеприпасы, из автомата подавил еще 2 огневые точки. Получив ранение в грудь, продолжал прикрывать эвакуацию раненых. Второе ранение оказалось для него смертельным.

За мужество и отвагу награжден орденом Красной Звезды (посмертно). Похоронен на родине.

Рядовой Киося Фёдор Иванович, 08.01.1962 г.р., уроженец с. Дезгинжа. Призван в ряды ВС СА 29.09.1981 г. В Афганистане с марта 1982 г., пулемётчик. Проявив мужество и героизм, погиб при ведении боевых действий 17.06.1982 г. Награждён орденом «Красной Звезды» (посмертно). 21 02 2014 Теоретический лицей села Дезгинжа получил имя своего ученика, участника боевых действий в Афганистане Федора Киося.

Рядовой Мавроди Дмитрий Афанасьевич, 30.09.1965 г.р., уроженец г. Комрата. Учился в ППТУ-42. В Вооруженные Силы СССР призван 01.10.83 Комратским РВК. В Афганистане с 22.03.1984 г., пулемётчик. Неоднократно принимал участие в боевых операциях. 30.06.1984 в бою был тяжело ранен, но, сохраняя самообладание, продолжал вести огонь по противнику. Проявив мужество и героизм, погиб при ведении боевых действий 30.06.1984 г. Награждён орденом «Красной Звезды» (посмертно). Похоронен на родине.

Его именем назван лицей в м. Комрат.

Рядовой Чебанов Николай Ильич, 23.04.1969 г.р. В вооруженные силы СССР призван 12.11.1987 Комратским РВК. В Афганистане с 12.07.1988 г., старший радиотелефонист. Принимал участие в 3 боевых операциях в провинциях Кандагар, Герат, Гильменд.

Проявил себя стойким, решительным, самоотверженным воином. Погиб в бою при отражении нападения противника на колонну артиллерийской батареи 28.10.1988 г. в провинции Гильменд... Награждён орденом Красной Звезды (посмертно). Награждён медалью «Воину-интернационалисту».

ЧАДЫР-ЛУНГСКИЙ РАЙОН

Мл. сержант Казмалы Пётр Дмитриевич, 20.07.1967 г.р., уроженец г. Чадыр-Лунга. Работал на опытно-экспериментальном заводе. В Вооруж. Силы СССР призван 17.10.85 Чадыр-Лунгским РВК. В Афганистане с марта 1986 г., командир отделения. Проявил себя смелым и решительным воином.

Погиб при отражении нападения на колонну 04.09.1986 г. Награждён орденом «Красной Звезды» (посмертно). Похоронен в родном городе.

Мл. сержант Беженарь Харлампий Владимирович, 07.04.1964 г.р., уроженец с. Гайдары. В Вооруженные Силы СССР призван 28.9.82 Чадыр-Лунгским РВК.

В Республике Афганистан с декабря 1982, санитар-инструктор.

В боях под огнем противника, оказывая медицинскую помощь раненым товарищам, действовал смело и решительно. 01.03.1985 при обстреле мятежниками аэропорта Газни был смертельно ранен осколком снаряда. За мужество и отвагу награжден орденом Красной Звезды (посмертно). Похоронен на родине.

В г. Чадыр-Лунга его именем названа улица.

Мл. сержант Янев Георгий Фёдорович, 08.04.1964 г.р., уроженец с. Казаклия. В 1980 г. окончил среднюю школу. Учился в Пересеченском СПТУ-85. Призван в ряды ВС СА 28.09.1982 г. В Респ. Афганистан с дек. 1982. Службу проходил в в/ч п/п 39705. Сапёр. Принимал участие в 11 боевых операциях.

Проявил себя умелым и бесстрашным воином-сапером. Обнаружил и обезвредил 2 мины и 2 фугаса. 23.04.1984 отряд обеспечения движения, в составе которого он выполнял боевую задачу, попал в засаду и подвергся обстрелу в ущелье Пискуль провинции Баглан... В завязавшемся бою погиб, сраженный осколками гранаты. Награждён медалью «За боевые заслуги» и орденом «Красной Звезды» (посмертно).

Похоронен на родине. Его именем названа улица в с. Казаклия В *Казаклии* проводят турнир по вольной борьбе памяти воина-афганца Григория Янева.

Рядовой Молла Михаил Лазаревич, 21.12.1959 г.р., уроженец г. Чадыр-Лунга. Окончил среднюю школу в 1977 года. Работал в совхозе «Чадыр-Лунга».

На действительную воинскую службу призван 10 октября 1979 года Чадыр-лунгским РВК.

В Республике Афганистан с января 1980 года, служил в в/ч пп 71205 топогеодезистом. Проявив мужество и героизм, погиб при ведении боевых действий 16.02.1980 г.

Награжден орденом Красной Звезды (посмертно). Похоронен на родине. Там его именем названа одна из улиц.

Янакогло Борис Фёдорович, 07.12.1965 г.р., уроженец с. Копчак, Тараклийского р-она. Окончил Чумайское СПТУ-81 в 1983г., а потом ДОСААФ в п.Вулканешты. Работал водителем в колхозе «Победа».

На действительную воинскую службу призван 8.04.1984г. Тараклийским РВК. В Республике Афганистан с октября 1985г., служил в в/ч пп 93992 водителем. Проявил себя мужественным и отважным воином. 20.01.1986г. автомобиль, который он вел, подорвался на mine, установленной противником. Рядовой Янакогло погиб.

Награжден орденом Красной Звезды (посмертно).

Похоронен в родном селе. В 2009 лицей переименован в Копчакский теоретический лицей им.

Б.Янакогло. Мемориальная доска памяти воина-интернационалиста, орденоносца Бориса Янакогло была открыта 14 июня 2011г.

Монастырлы Иван Николаевич, 1953/1954 г.р., уроженец с. Копчак. Врач. Погиб в 1986г..

ВУЛКАНЕШТСКИЙ РАЙОН

Рядовой Белекчи Иван Евгеньевич, 30.07.1962 г.р., уроженец с. Чишмикиой. Призван в ряды ВС СА 13.11.1980 г. Службу проходил в в/ч п/п 17397 в Афганистане, водитель. Пропал без вести в районе населённого пункта Баглан 23.07.1982 г. при выполнении рейса по перевозке грузов по маршруту Термез-Файзабад.

Рядовой Руденко Сергей Алексеевич, 14.06.1964 г.р. уроженец г. Вулканешты. После окончания средней школы учился в СПТУ-59 в пгт. Вулканешты. Призван в ряды ВС СА 22.10.1982 г. Вулканештским РВК.

Службу проходил в в/ч п/п 82869, наводчик-оператор БМП 1-го МСБ в Афганистане с 1983 г.

Принимал участие в 32 боевых операциях и в сопровождениях колонн на опасных участках маршрута. 24.04.1984г. в бою у перевала Саланг, метким выстрелами из боевого вооружения БМП подавил 2 огневые точки и вывел из строя нескольких мятежников. Сосредоточенным огнем противнику удалось подбить БМП. Тяжело раненый, осколками гранаты, рядовой Руденко скончался, не приходя в сознание 24.04.1984 г. Награждён орденом «Красной Звезды» (посмертно). Похоронен на родине.

ИСТОРИЧЕСКАЯ СПРАВКА

По уточнённым данным, всего в войне Советская Армия потеряла 14 тысяч 427 человек, КГБ – 576 человек, МВД – 28 человек погибшими и пропавшими без вести. Ранения и контузии получили более 53 тысяч человек. Точное число погибших в войне афганцев неизвестно. Имеющиеся оценки колеблются от 1 до 2 млн. человек.

*Составитель поименной справки
о погибших воинах-афганцах
Романова С.Я.*

ОТ АВТОРА

Решение написать об ушедшей войне – это память души. Мой дед и бабушка участники Великой Отечественной войны. Им повезло. Выжили. Но всегда помнили о войне. День Победы – самый большой праздник в нашем доме был и есть. Слова деда врезались в память: «Если мы войну забудем, вновь придет война». Участники афганской войны – это мои сверстники, соседи, мой одноклассник Миша Танасогло, с которым учились вместе в начальной школе, односельчане, родственники и родной мне человек, мой муж.

Каждый год в Кирсовской гимназии им. Михаила Танасогло проводится День Памяти и спортивный турнир, посвященный памяти ст. лейтенанта, воина – афганца Михаила Танасогло. Приглашаются одноклассники Миши Танасогло, его родственники и друзья, ветераны афганской войны, сослуживцы 335 ОБВП Джелалабада. Организатором Дней Памяти является друг Михаила Танасогло Константин Чолак.

“O, AFGAN ASKERİ!” POEMASININ PREZENTAŢIYASI

Çiçek ayın (apreel) 26-da, Komrat Mihail ÇAKİR kolecindä gagauz dilindä eni yaratmaya – “O, afgan askeri!” poemasına prezentaŷiya oldu. Poemanın avtoru gagauz poetı hem bu kolecin üüredicisi Galina SİRKELİ. Prezentaŷiyanın devizi oldu Mihail ÇAKİRın lafları – “Gagauzların kulturası kiyatların yardımınnan kalkınır!” O laflara görä dä, Ay-Boba Mihail ÇAKİRın duuma gününä karşı, kolecin üürenicileri, üüredicileri heryıl yazêrlar hem hazır-lêêrlar eni yaratmalar, ŷiir, proza, kiyatçık.

“O, afgan askeri!” poeması baaşlandı ANA DİLİ yortusuna da yazıldı afgan cengindä kurban olan askerleri hem Afganistanda raametli olan Gagauziyanın geroyu, başküülü vertolötçiin Mihail TANASOGLUnun anması için. Onuştan poemanın prezentaŷiyasına teklif edildi Mihail TANASOGLUnun yakınarı: kakusu Mariya Kirilovna TANASOGLU hem dostu Konstantin Save-liyeviç ÇOLAK, poetlar, afgan askerleri, afgan askerleri asoŷiaŷiyasının başı PÖTR MAVRODİ, kimin bakışı poemanın içindikiliinä, materialına en paalıdır. Mariya Kirilovna söledi, ani hepsi yazılı ölä, nicä vardı, neçinki avtor Mişaylan akran, bir küüdän, bilä ŷkolaya gezdilär.

Prezentaŷiyanın başında annadıldı Mihail TANASOGLUnun biografiyası. Prezentaŷiya kemeñçä muzikasınnan geçti. Kemeçedä avayı çaldı İlyä NE-DÄLKOV. O muzıka belli etti büünkü konuŷmanın temasını.

Galina SİRKEĻİNİN da canını kaç yıl dalgalandırêr bu bet kayıp. Kiyadın temelinä koyuldu anasının ooluna kiyadı, angısını yazdı mamusu 10 yıl hep bekleÿän oolunu:

*On yılın vardır adı,
Neredä kahr, neredä acı...
On yıl bekledi oolunu ana,
Bitki-bitkiÿä yazdı kiyat ona:
“Oolum, girgin oolum,
Sän, sevgili kuşum,
Beenärdin göklerde uçmaa,
İstärdin askerci olmaa.
Sän bil: bekleer seni aylän,
Bekleer, bekleer seni anan.
O büük ayın onbeşindä,
O bin dokuzüz seksän ikidä
Durgundu yaşamak,
Kıpırdamêêr başka,
Bir çirkin haber girdi evimä...
Çizgiledi yaşamanı,
Kararladı ecelini”.
Bir yaprakta, birkaç lafta
Ömürün yolu – bir yazıda!*

Prezentatıyayı götürdü kolecin üüredicisi Aleksandra Dimitrievna MARİNOVA. O ilk sözündä açıkladı, ani “Çiçek ayın 27-dä Ay-Boba Mihail ÇAKİRİN duuma günü hem o gün Gagauziyada bakılêr GAGAUZ DİLİN yortusu”, hem “büüinkü Meropriyatiye bu

şanı dataya baalı”. O nişannadı, ani “bu yaratmanın bir neeti, ki gençlər bilsinnär halkının istoriyasını, bilsinnär geroylarını, ki düzmää gelecää, neçinki bilmeyän kendi istoriyasını – o yok nicä düzsün gelän zamanını”.

Kolecin direktoru Mariya TANASOVIÇ şükür etti hepsini, kim geldi, kim hazırladı, yazdı poemayı, “neçinki o tema, angısını açıklêêr avtor bir sancı halkımızın istoriyasında, da bizim borcumuz unutmamaa onnarı, kim canını verdi bizim gelän günnerimiz için”.

Poemanın önsözünü yazdı Ekaterina KILÇIK, da kendi sözündä yaptı analiz bu yaratmaya: “Gagauz dilindä... laflar var hertürlü... ama var kahır lafları da. Onnarın arasında ölä laflar nicä “cenk”, “yara”, “ölüm”, “kahır”. Biz bu lafları İkinci Dünnä cengin temasinnan baalardık. Enidän bu laflar Gagauziyaya geldilər Afganistandan.

Afganistan, Afganistan...

Sän askerin acısı, kahır...

Unudulmaz... silinmüz gırginnii.

Kaç yıl geçti, ama afgan cengin can yaraları sızlêêr.
Kim bulundu o cenktä biler kıpımın paasını:

Dumannı kızgın günüün ucunda

Vakit uzalmıştı asirlerä?

Kim bulundu o afgan cengindä,

Biler kıpımın paasını halizdän.

Orada belli oldu insannık kalitesi:

*Aydın-aydın büyük lafın paası,
O – insannık kalitesi.
Kim kimdir? Kaç gram eder?
Ruhun ölçüsü kantardan geçer.*

Hepsimiz aklımızda tutêrız o kara günü – 1982-ci yılın, Büyük ayın (yanvar) 15-ni, açan Başküüyünâ geldi bir çirkin ölüm haber: Mihail TANASOGLU, 22 yaşında bir genç çocuk, afganistan cengindâ kurban oldu.

Galina Dimitrievna SİRKELİ-KRİSTİOGLU cana yakın bir insan. O pek sever ana tarafını, onun insanlarını – kendi vatandaşlarını. Mihail TANASOGLU – onun akrantı. Başlankı klaslarda bir şkolada, bir klasta üürendilär. O sayêr kendini borçlu, ki gelân evlatboylarına annatsın bu cellat cenk için, angısında kurban oldu 15051 asker. Galina Dimitrievna yazdı “O, afgan askeri!” poemayı Mihail TANASOGLU için, afgan cengindâ canını verân asker için, başküüyün bir girgin oolu için, aylesinâ, dostlarına – bir paalı kişi için:

**Başküüyün girgin oolu,
Aylenin güneşi, umudu.
Kıvrak boylu, şen üzlü,
Muzikayı sevân, sportçu.
Şakayı annar, esaplı sözü,
Yaşamayı sevân, sevân küüyünü.
Uçakçı, uçakçı istedi olmaa,
Bir asker gibi vatani korumaa.**

Nekadar islää işlär taa yapaceydi Mihail, nekadar fayda getireceydi halkına. Anası inanamadı, ani onun oolu yok, o hep bekledi uşaanı.

***Te, te tokat açılacak,
Te, te oolum girecek...***

Ana yaşadı umutlan. O hep bekledi, bekledi oolunu. On yıl geçti.

***On yılın vardır adı,
Neredä kahr, neredä acı...
On yıl bekledi oolunu ana,
Bitki-bitkiyä yazdı kiyat ona...***

Mamusu ooluna – Mişaya bir kiyat yazdı. O kiyadın lafları bir da canı brakamadı raat. O ana duyguları dürttü Galinanın da canını. Galina Dimitrievna koydu neetinä annatmaa, nelär yaşadı, geçirdi Mişanın anası hem başka analar dä, kim kaybetti uşaanı o afgan cengindä. Ananın kiyadını okuduynan, duyêrsın ananın can acımasını, kaavi ruhunu, angısını o baaşlamıştı ooluna da hem annêêrsın halizdän ananın sonzuz sevdasını uşaana, neçinki bu duygu – o ayozlu duygu:

***O, ana sevdası! Ayozlu duygu!
Yok kenarı! Yoktur ucu!***

*Mişanın, nicä dä başka 15051 askerin, afgan cen-
gindä ömür yıldızı vakıtsız sündü, ama o kaldı bizim
aklımızda, canımızda, üreemizdä.*

**Bir nişan gibi, anmak taşı.
O istoriyanın – silinmüz izi.
Unudulmaz, unudulmaz
O girgin askerlär!
Unudulmaz, unudulmaz
Çetin ruhlu insannar!
Ko düülän kalplerdä yaşasınnar!
Adları dünnedä anılsınnar!”**

Poemadan sıracıkları okudular kendi avtor hem
üürenicilär: Mariya BARGAN, İna BORGAN, Alina
MİHAYLOVA, Elena KURDOGLO, Olesä KAPAK-
LI, Elena KARASENİ, Natalya PLAHATNÜK. Poe-
manın kimi sıracıklarına yazıldı muzıka. Onu yazdı-
lar hem çaldılar ikinci kurstan muzıka zanaadın bö-
lümündän üürenicilär: Olesä PLUKÇİ, İvan BABOV,
İra KUZNEŤOVA, Vlada VASİLKOVA.

Afgan cengi için aaraştırılmış materialın en önem-
ni momentlarını, bir meraklı prezantaşiyaya görä,
kendi sözündä açıkladı Svetlana ROMANOVA.

Afgan askerleri asoşaşiyasının başı Pötr MAV-
RODİ annattı, nicä yaşêê afgan cengin veterannarı,
nelär yapılêr, ki unudulmasın o askerlär, kim kurban
oldu o cenktä. Birkaç sıra o nişannadı, ani “onnar
ozaman 18 yaşındaydı, hem kim döndü o afgan cen-

gindän çoyu hasta, neçinki orada – Afganistanda hastalandılar maleriyeylän hem saarılıklan. Kim pek zor yaşêêr, hasta, onnara afgan askerleri yardım ederlär. Ama nedän devletimiz unudêr onnari, kimi bir vakıt ateşä attı, kim saalını kaybetti o cenktä?”

Anılmış gagauz şairi Pötr MOYSÄ sözündä nişanladı, ani “*poema gözäl hem uygun rifmada yazılı*”. Genç şair Alla BÜÜK söledi, ani “*Galina SİRKELİnin poemasının yardımınnan biz annêêrız, ki gagauz dilindä var nica sevmää, aalamaa, özlemää, kızmaa, düşünmää, beklemää hem çok başka işlär. Bu poema gösterer, ani gagauz dili zengin hem şıralı bir dildir. Herbir duygumuzu var kolayımız açıklamaa. Avtor ölä laf bulmuş, ölä düzmüş poemayı, ani herbirin canını, dalgalandırıp, dürttü*”.

Meropriyatiyadan sora afgan askerin monumentinä çiçek koyuldu.

Aleksandra MARİNOVA,
Ay Boba Mihail ÇAKİRin adına kolecin üüredicisi

İÇİNDEKİLÄR

ÖNSÖZ.	5
ВЕЧНАЯ ПАМЯТЬ!	9
ПИСЬМО МАТЕРИ СПУСТЯ 10 ЛЕТ СЫНУ МИШЕ, ПОГИБШЕГО В АФГАНИСТАНЕ:	12
O, AFGAN ASKERİ!	15
PROLOG	15
ANADAN KİYAT	18
O, SONSUZ SEVDANIN ŞAFKI!	23
ANA SEVDASI – AYOZLU DUYGU!	25
DÜNNEDÄ ÇORBACI – UMUT	27
ASKERİN DAVASI – DÜNNEYİ KORUMAK	31
KIPIMIN PAASI	32
BİTKİ HABER	33
O, AFGAN ASKERİ !	35
EPİLOG	36
СПИСОК ПОГИБШИХ В АФГАНСКОЙ ВОЙНЕ	43
Комратский район	43
Чадыр-Лунгский район	46
Вулканештский район	49
ИСТОРИЧЕСКАЯ СПРАВКА	51
ОТ АВТОРА	52
“O, AFGAN ASKERİ!”	
POEMASININ PREZENTATİYASI	53-59

Galina SİRKEĻİ-KRİSTİOGĻO

Duudu 1959-uncu yılda oktābrinin 21-indā, Başkūüyündā. Anası agronomdu, bobası űürediciydi.

1965 - 1969-uncu űürendi Başkūüyün ikinci űkolasında. Sora Komratta űürendi.

1976-ıncı yılda Komrattakı 5-inci űkolasında 10 klas bitirdi.

1981-inci yılda Tiraspondakı pedagogika institutunu baűardı.

O yıllardan űüredici zanaatında çalıűer. Ay Boba Mihail Çakirin adına kolecindā iűleer.

Tipardan çıktı iki kıyadı: "Lüzgerli havada sazların türküsü" (űiirlär, 2014 y.), "Ecelin sınırları" (űiirlär hem annatmalar, 2016 y.).

